

2010421

47

ערן געש - אדריכלות נוף ותכנון סביבתי

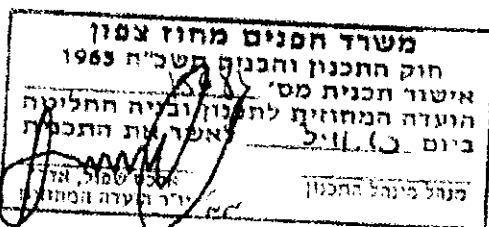
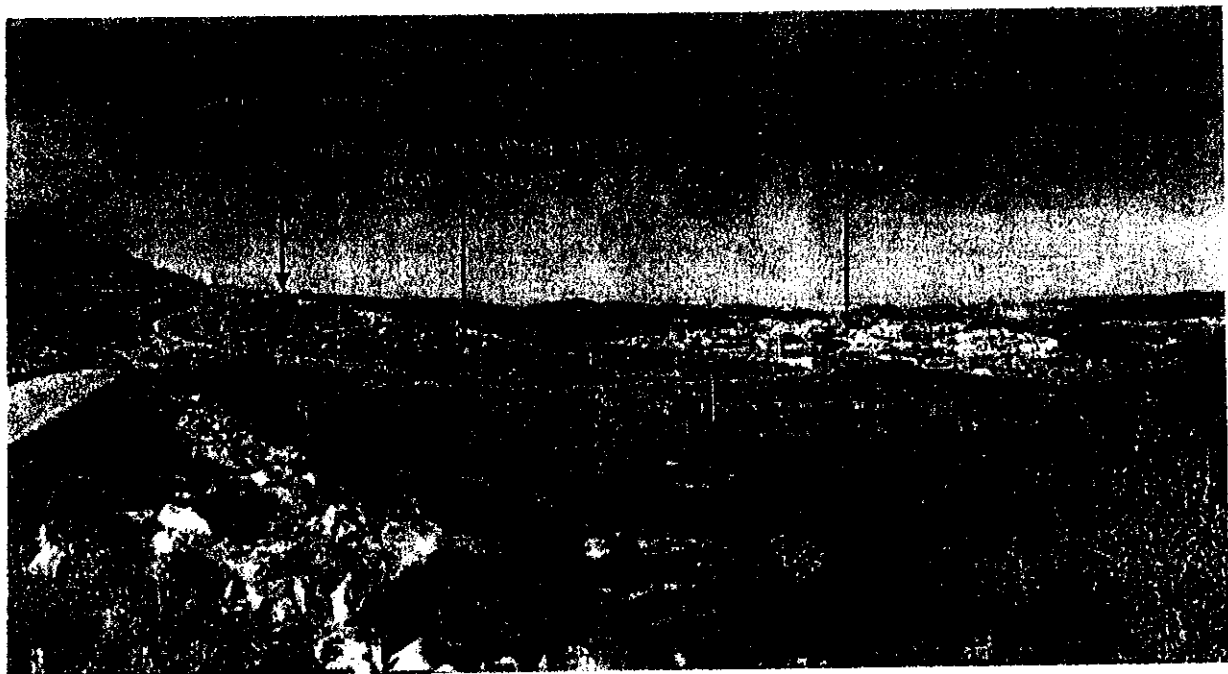
מושב יעד, ד.נ. משגב 20155

טל. 04-9909581 פקס 04-9909933

בית יד לבנים - כיסרא

נספח נופי סביבתי

המזמין: מועצה מקומית כיסרא - סמיע

עורך הנספח הנופי: אדריכל נוף - ערן געש

יעד ד.נ. משגב 20155

טל 9909581 - 04

תאריך: 25.2.07

1668

11.1.1 תאור כללי

מיקום

בית יד לבנים כיסרא מתוכנן בצמוד לעיקול הכביש המחבר בין כיסרא - סמיע, האתר נמצא בקצה הטיילת היורדת מכפר כיסרא ובצמוד למגרש הכדורגל של סמיע, במקום אתר הנצחה לחללי צה"ל מכפרי כסרא וסמיע המוקצב ע"י משרד הבטחון. שטח התכנית נמצא באמצע המרחק לערך מכיסרא וסמיע, מרחק של כ - 1 ק"מ בקו אוירי ממרכז הכפר סמיע, ובמרחק של כ - 2 ק"מ ממרכז כיסרא.

מורפולוגיה

שטח התכנית נמצא על המדרונות הצפוניים של רכס כישור. רכס כישור תחום ע"י נחל פקיעין מצפון, וע"י נחל בית העמק ויובליו מדרום. הרכס כולל (ממערב למזרח) את הר סנה, הר כישור, הר פלך, הר שזור והר הוד. רכס כישור מהווה חלק מיחידת הנוף של "מערב הגליל העליון". חבל זה משתרע מגבול לבנון בצפון ועד בקעת בית הכרם בדרום, ומהר פקיעין והרי מירון במזרח עד מישור החוף, התחום ע"י כביש 70, במערב. מערב הגליל העליון מאופיין כאזור רמתי. במזרח מגיע גובהו ל - 800 מ' מעל פני הים, ומכאן הוא משתפל כלפי מערב בהדרגתיות. הרמה של מערב הגליל העליון מתורצת בעמקי נחלים גדולים ועמוקים (כצת, כזיב, געתון, בית העמק), וביניהם שלוחות הרריות צרות וארוכות. רכס כישור מהווה את המשכה המזרחי של שלוחת גת - אשר, שמשתרעת בין נחל געתון בצפון ונחל בית העמק בדרום. ברכס כישור שולטים קווי שבירה ייחודיים המתמשכים מדרום - מזרח לצפון - מערב, כמהלכו של נחל פקיעין. זאת בניגוד לקווי השבירה המקבילים (מזרח - מערב) האופייניים לשלוחות ההרריות של מערב הגליל העליון.

צומח

חברת הצומח הטבעית באזור כיסרא - סמיע מאופיינת בחורש ים תיכוני. חברת החורש העיקרית באזור כיסרא - סמיע הינה של אלוך מצוי, אלה איי, ער אציל ואדר סורי וכן מיני עשבונים, מטפסים וגיאופיטים. החורש רובו מזוכא עקב רעייה ועיבודי חקלאות ובעקבות מטעי זיתים ונשירים.

חקלאות

ענף החקלאות העיקרי באזור כיסרא-סמיע הנו מטעי הזיתים. כפי שניתן לראות גם במבטים המצורפים, מטעי הזיתים הם מרכיב דומיננטי ביותר בנוף באזור זה. חלקות הזיתים פרוסות הן על רכסי השלוחות ובמדרונות, והן בעמקי הנחלים.

כיסרא - סמיע

המועצה המקומית כיסרא - סמיע מורכבת משני כפרים, כיסרא וסמיע, שאוחדו בשנת 1991. כיסרא - סמיע מונה כ - 6,600 תושבים. בכיסרא כל התושבים הם דרוזים, ובסמיע 80% מהתושבים הם דרוזים והשאר נוצרים ומוסלמים.

ישובים קרובים

במרחק של עד 3 ק"מ מכיסרא - סמיע נמצאים פארק התעשייה מגדל תפן (מועצה מקומית תעשייתית), הישוב העירוני כפר ורדים (מועצה מקומית, כ - 3,700 תושבים), הכפר פקיעין (מועצה מקומית, כ - 5,000 תושבים), הישוב חרשים (כ - 200 תושבים), הישוב הר חלוץ (כ - 250 תושבים), מושב פקיעין החדשה (כ - 300 תושבים), מושב חוסן (כ - 400 תושבים) ומושב צוריראל (כ - 300 תושבים). העיר מעלות - תרשיחא, המרוחקת כ - 4 ק"מ מסמיע, היא הישוב הגדול באזור (כ - 20,000 תושבים).

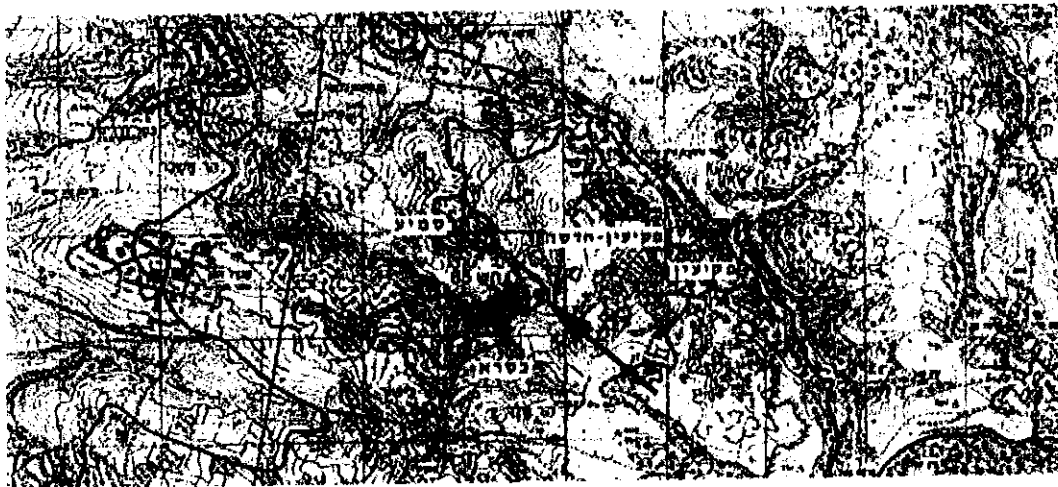

אתרי עתיקות ומסלולי טיול

סביב הכפרים כיסרא וסמיע קיימים אתרי ישוב קדומים רבים (תל חרשים, חרבת עובד, חרבת חשק, חרבת מחוז ועוד).

לרבים מהכפרים הערביים באזור, לרבות הכפרים כיסרא וסמיע, נשתמר גרעין כפר קדום אשר מהווה יעד תיירותי קיים או פוטנציאלי לביקור.

באזור כיסרא - סמיע שפע של מסלולי טיול ודרכי 4X4, רבים מהם בתחום שמורת הר מירון. לפרוט, ראה בפרק 11.1.2 - אתרי ביקור ומסלולי טיול.

יחידות נוף

(ראה מפת יחידות נוף מצורפת, בקנ"מ 1:25000)

בית יד לבנים כיסרא - סמיע ממוקם בנוף המאופיין בעיקרו במדרונות מכוסים חורש טבעי טרשיים וחלקות מעובדות ומסוקלות בעיקר עם מטעי זיתים. היחידות הנופיות - חזויות העיקריות באזור הן:

- א. שטחים בנויים באזור הכפרים.
- ב. שטחי מבנים חקלאיים ומתקני ספורט.
- ג. מחצבות / שטחים מופרים.
- ד. חקלאות (שדות ומטעים).
- ה. יער וחורש טבעי.

11.1.2 אתרי ביקור ומסלולי טיול בסביבת התכנית

(ראה מפת אתרי ביקור ומסלולי טיול מצורפת, בקני"מ 1:50,000)

בית יד לבנים כיסרא ממוקם קרוב למסי אתרי טבע ומורשת מרכזיים, בקנה מידה אזורי וארצי. בנוסף קיימים באזור אתרי טבע ומורשת נקודתיים שונים.

אתרי ביקור בקני"מ אזורי וארצי, בקרבת בית יד לבנים - כיסרא:

א. שמורת הר מירון

שמורת הטבע הגדולה בגליל. שטחה כ - 93 קמ"ר והיא כוללת את רוב שטח הר מירון. גבולות השמורה מוגדרים היטב ע"י מערכת הכבישים העוברת לרגלי המתלולים של הר מירון: כביש 85 בדרום (בין ראמה לצומת חנניה), כביש 866 במזרח (בין צומת חנניה למירון), כביש 89 בצפון (צומת מירון - סאסא - צומת חוסן) וכביש 864 במערב (בין צומת חוסן לראמה). בהרי מירון יש תופעות המסה (קרט) רבות ומעניינות. בשמורה גדל חורש ים תיכוני סבוך. אל חורש זה נלווים צמחים ופרחים רבים, מהם נדירים ביותר, כמו אדמונית החורש ששמורת הר מירון היא בית גידולה היחיד בישראל. בשמורה חיים גם בע"ח רבים, ומצויים בה שרידים ארכיאולוגיים, בעיקר מן התקופה הביזנטית, של כפרים קטנים ולידים גתות לדריכת ענבים. בתחום השמורה מסלולי טיול מסומנים רבים.

ב. שמורת נחל כזיב

שמורת טבע ששטחה כ - 9 קמ"ר. השמורה כוללת את חלקו התיכון של נחל כזיב, מהר צוריאל (כביש מעלות תרשיחא - חורפיש) במזרח, ועד לישוב עבדון במערב. בחלק מן השמורה זורם הנחל בפלג איתן (קטע שאורכו כ - 5 ק"מ). לאורכו בריכות עמוקות הטובות לרחצה, חורשות של עצי דולב גדולים, טחנות קמח עתיקות וסבך של חורש ים תיכוני עשיר במיני עצים ושרכים. בשמורה קיימים גם כמה אתרים עתיקים: חרבת ברזית וחרבת קרתא מזרחית לעין ג'ון, וכן שרידי סכר ובית חווה מהתקופה הצלבנית לרגלי מבצר המונפור. מסלול טיול מסומן עובר לאורך מרבית השמורה, מעין ויו עד לעין חרדלית (דרך עפר שמיועדת להולכי רגל ורוכבי אופניים בלבד). אל דרך זו מתחברים שבילי טיול מסומנים נוספים, ביניהם שביל העולה אל מבצר המונפור.

ג. גן לאומי מבצר יחיעם

מצודה בתחום קיבוץ יחיעם. נקראת גם מצודת גדין. מצודת יחיעם הוקמה ע"י הצלבנים, נהרסה ע"י הממלוכים ונבנתה מחדש במאה ה - 18 ע"י ד'אהר אל - עומר. במלחמת העצמאות שימש המקום ביצור מרכזי במע' ההגנה של קיבוץ יחיעם. מרבית המבנים במצודת יחיעם חס מהמאה ה - 18, אך נותרו במקום גם שרידים מהתקופה הצלבנית. ממרומי המצודה יש תצפית מרשימה על מערב הגליל העליון.

ד. מגדל תפן

מרכז תעשייה (מועצה מקומית תעשייתית) כ - 4 ק"מ מזרח למעלות - תרשיחא. מגדל תפן הוקם ב - 1981 והוא פארק התעשייה הראשון בישראל. במקום פועל המוזיאון הפתוח תפן ובו גן פסלים ומס' זיכרונות פנים קבועות. בין המפעלים במגדל תפן נמצא גם מפעל הסבונים של סבתא ג'מילה, ובו מרכז מבקרים.

ה. אגם המונפורט - מעלות תרשיחא

פארק תיירות ונופש הצמוד למעלות - תרשיחא מזרח. שטחו של הפארק כ - 350 דונם ובמרכזו אגם מלאכותי ששטחו כ - 60 דונם והוא משמש לשיט ולדיג. במקום מתקני נופש ובילוי ובהם בריכת שחיה, אזור לפיקניקים וטיילת המוליכה אל גן פסלים.

ו. הכפר פקיעין

כפר שמרבית תושביו דרוזים, השוכן על המדרון המערבי של רכס פקיעין, כ - 6 ק"מ דרומית מזרחית למעלות - תרשיחא. גרעין הכפר משוקם והוא מעניין לביקור. בכפר מסי אתרים בעלי חשיבות במסורת היהודית (מערות רשב"י, בית כנסת עתיק, קברים קדושים), שתי כנסיות, חילוה דרוזית, מסי מעיינות (כולל עין פקיעין בלב הכפר).

ואתרי עניין נוספים. מעל מערת רשב"י קיימת נקודת תצפית יפה. מפקיעין וסביבתה יוצאים מסי מסלולי הליכה מסומנים, אל חרשים, חורפיש, בית גיאן ועוד.

אתרים נקודתיים בקרבת כיסרא - סמיע:

כפרים:

ז. הכפר כיסרא - סמיע

שני הכפרים בנויים על אתרים קדומים ופזורים בהם שרידים קדומים (מערות קבורה, אבנים, כותרות). בכפר סמיע שתי כנסיות, וכן בתי תפילה דרוזיים וקברים המקודשים לדרוזים. גרעין הכפר כיסרא שוקם ומעניין לביקור. בכפר כיסרא מצויים גם בית - בד פעיל, מוזיאון קטן של כלי עבודה מסורתיים ו"קובת סית סארה" - אתר המקודש לדרוזים. מפסגת הר כישור, עליו שוכן הכפר כיסרא, יש תצפית יפה על הרי מירון והרי הגליל המערבי.

פארק הסלעים - בשוליים הצפוניים של כיסרא נמצאת שמורת טבע הר סנה ופארק הסלעים: שטח המכוסה טרשונים שהם פרי תחליכי המסה כימית (קרסט) ע"י מי גשם ושלגים. בתחום הפארק מסלול הליכה מסומן. אתר פארק הסלעים מפותח עם מערך כניסה מכיוון כיסרא ומערך שבילים בין סלעי הקרסט והחורש. האתר יחודי ומושך אליו מטיילים רבים.

ח. הכפר ינוח

גרעין הכפר ינוח הוסדר חזותית ע"י החמ"ת. מצוי בו בית בד עתיק המשולב בבית מסורתי, וכן קבר המקודש לדרוזים (קבר סית שאמסה). משני צידי הרחוב המרכזי בצפון מערב ינוח מצויות מערות קבורה חצובות.

ט. הכפר ג'ת

כפר דרוזי, חלק מהמועצה המקומית ינוח. ג'ת. ג'ת ממוקם כ - 2 ק"מ דרומית מערבית לינוח, ומונה כ - 1,500 תושבים. גרעין הכפר ג'ת הוסדר חזותית ע"י החמ"ת. הגרעין מתאפיין בבניה צפופה וציורית ומעניין לביקור. כמו כן מצויים בכפר בתי בד מודרניים ובית בד עתיק, שרידים של חומה קדומה ובורות מים, מערה חצובה מהתקן הצלבנית (מערת ג'ת) וקבר המקודש לדרוזים.

י. הכפר ירכא

כפר דרוזי כ - 5 ק"מ דרומית מערבית לינוח, ובו כ - 10,500 תושבים. גרעין הכפר משוקם ומעניין לביקור. קיימים בו מסי בתים מהתקן העות'מנית. בנוסף מצויים

בכפר קברים המקודשים לדרוזים, בית שייח ומס' בתי בד פעילים. מדרום לכפר
נוערת נטיפים קטנה, שלה חשיבות במסורת הדרוזית.

אתרי עתיקות:

יא. תל חרשים

תל ארכיאולוגי קטן (5 דונם) כק"מ מדרום לפקיעין, בראש גבעה מעל נחל פקיעין.
בחפירות במקום נחשפו מבנים, מתקני תעשייה ומתקנים לעיבוד תוצרת חקלאית
מראשית תק' הברזל ומתקופת המלוכה. כן השאר התגלה בתל חרשים בית מלאכה
לחרושת מתכת, מראשית תק' הברזל.

יב. חרבת ביר

חרבה קדומה כק"מ דרומית מזרחית לקיבוץ כישור. בחרבת ביר שרידי חומות, שרידי
כנסיה מהתקופה הביזנטית, גת ובורות מים חצובים. מן החרבה, הסמוכה לראש
מתלול צורים, יש תצפית מרהיבה על בקעת בית הכרם, רכסי הגליל התחתון והכרמל,
מישור חוף עכו ומפרץ חיפה.

יג. חרבת אשכר

חרבה קדומה על אחת משלוחותיו של הר אשכר, כק"מ מדרום למושב חוסן. בחרבת
אשכר שרידים וחרסים המעידים כי הייתה מיושבת בתקופה הפרסית, ההלניסטית,
הרומית והביזנטית.

יד. חרבת בלועה

חרבה על המדרון הדרומי של עמק נחל פקיעין, כ - 300 מ' מדרום למושב חוסן. מקור
שמה בבולען המצוי בתחומה.

טו. חרבת בית זניה

חרבה קדומה, כ - 3 ק"מ ממערב למעיליא. מרבית השרידים בחרבה נהרסו בעת
סלילת כביש 89 הסמוך.

טז. חרבת גוב - ינוח

חרבה על שלוחת הר ינוח, כחצי ק"מ ממזרח לכפר ינוח.

יז. חרבת כנסיה

חרבה קדומה כק"מ מצפון מזרח לקיבוץ יחיעם. החורבה נמצאת בראש גבעה מיוערת
ובה שרידי כנסיה ביזנטית.

יח. אתר עתיקות ראס כלבן

תל קדום ששטחו כ - 12 דונם, בקצה שלוחה החולשת ממזרח על מפגש נחל בית
העמק עם נחל גיתה וכק"מ מצפון לירכא. בתל ראס כלבן התגלו שרידי ישוב
מתקופות הברזל, הפרסית, ההלניסטית והרומית. בראש התל שרידי מצודה (כנראה
מהתק' ההלניסטית). תל ראס כלבן מצוי בתחום שמורת נחל בית העמק.

יט. חרבת תפן

שרידי מבצר קדום על שפת הגדה הדרומית של נחל בית העמק, כק"מ מצפון מזרח
לקיבוץ כישור. חרבת תפן מצויה בתחום שמורת נחל בית העמק. המבצר הוקם בתק'
ההלניסטית, והמשיך להתקיים גם בתקופה הרומית והצלבנית - ממלוכית. ממבצר
תפן נותרו קטע של חומה, שרידי שער, מגדל ומחצבה. מראש המבצר תצפית יפה על
חבל תפן ועל הגליל העליון.

כ. חרבת מחוז

חרבה קדומה על הגדה הצפונית של נחל בית העמק, מצפון - מזרח לצומת כישור
לפידות. האתר היה מיושב בתק' הביזנטית והצלבנית. בחרבת מחוז נשתמרו היטב
שרידי כנסיה עם רצפת פסיפס ושרידי מבנים.

כא. חרבת חשק

חרבה קדומה בראש נחל בית העמק, כק"מ מדרום מזרח לישוב לפידות. במקום
נחשפו שרידי כנסיה צלבנית הבנויה על שרידי מבנה מהתקופה הביזנטית.

כב. חרבת ברזית

חרבה קדומה על כתף קטנה בעמק נחל כזיב, כ - 3 ק"מ ממזרח למעלות. שרידי חרבת ברזית הם מן התקופה הרומית - ביזנטית, אך נמצאו בה גם חרסים ושרידים אחדים מתקופת הברזל. כ - 200 מ' דרומית - מזרחית לחרבת ברזית נמצא עין ברזית. מי עין ברזית נובעים לבריכה קטנה חצובה ובנויה. מעיין זה שימש ככל הנראה מקור המים של הישוב ששכן בחרבת ברזית.

כג. חרבת בליה

חרבה קדומה בין הישובים פלך ותובל. באתר חרבת בליה מצויים שרידים קדומים, חלקם מהתקופה הרומית - ביזנטית וחלקם צלבניים, ובהם מבנים, בית בד, מתקני תעשייה חקלאית חצובים בסלע ובורות מים. חלק מהשרידים נפגעו כתוצאה מעיבוד השטח בידי תושבים מירכא הסמוכה.

כד. חרבת עמוד

חרבה בשוליים הדרומיים - מערביים של הכפר ביענה. רוב השרידים בחרבת עמוד נהרסו כתוצאה מעיבוד חקלאי.

כה. חרבת עובד

חרבה בתחום המושב פקיעין - חדשה, כ - 2 ק"מ צפונית - מזרחית לכפר סמיע. בחרבת עובד התקיים ישוב לכל אורך תקופת הברזל, וכן מהתקופה הפרסית עד התקופה הערבית הקדומה. יש המציעים לזהות בחרבת עובד את אתר פקיעין הקדומה.

כו. חרבת סירים

חרבה קדומה במורדות המערביים של רכס פקיעין, כחצי ק"מ ממזרח למושב חסן. חרבת סירים הייתה מיושבת בתקופת הברזל. החרבה מסוקלת ברובה ועל חלק ממנה יש מטע זיתים.

מסלולי טיול רגליים ודרכים לרכב שטח:**כו. מסלול טיול פארק הסלעים - מגדל תפן (מס' 2380)**

מסלול טיול מסומן (אדום) משולי הכפר כיסרא ועד לפארק התעשייה מגדל תפן. המסלול מהווה המשך של מסלול הטיול בפארק הסלעים, וממנו ניתן להמשיך בדרך עפר מסומנת (מסלול מס' 2389) אל הכפר ינוח.

כח. מסלול טיול מצפה חרשים - פקיעין (מס' 2366)

מסלול טיול מסומן (שחור) ממצפה חרשים, דרך תל חרשים, אל הכפר פקיעין.

כט. מסלול טיול כיסרא - דיר אל - אסד (מס' 2375)

מסלול טיול מסומן (אדום) שתחילתו במרכז הכפר כיסרא. מכיסרא יורד המסלול אל נחל בית העמק, ומטפס חזרה אל המורדות המערביים של הר חלוץ. מהר חלוץ המסלול יורד במורדות של מתלול צורים (בתוך שמורת מתלול צורים), עובר בסמוך לאתר עתיקות אל - חדר ומסתיים בכפר דיר אל - אסד.

ל. מסלול טיול ינוח - צוקי גיתה - חרבת תפן (מס' 2390)

מסלול טיול מסומן (שחור), שתחילתו בפאתי הכפר ינוח וסיומו בחרבת תפן. המסלול יורד מרכס ינוח אל הכפר גית, ומחכפר גית נמשך דרומה אל צוקי גיתה, שם יש תצפית יפה על הגליל המערבי ומישור חוף עכו. לאחר ירידה בצוקי גיתה מתפתל המסלול בתוואי נחל בית העמק, ולבסוף עולה לחרבת תפן.

לא. מסלול טיול דיר אל - אסד - חרבת מחוז (מס' 2395)

מסלול טיול מסומן (ירוק) שתחילתו בכפר דיר אל - אסד. מהכפר מטפס המסלול במעלה מתלול צורים, עד למפגש עם כביש 854. מהכביש יורד המסלול אל נחל בית העמק בדרך סלולה, ומטפס שוב אל חרבת חשק וחרבת מחוז בקטע הליכה רגלי. סמוך לחרבת מחוז מצוי אתר פריחה של אירוס נצרת.

לב. מסלול טיול ינוח - מבצר יחיעם - כליל (מס' 2385)

מסלול הליכה מסומן (ירוק) שתחילתו בפאתי הצפוניים של הכפר ינוח וסיומו בחרבת כליל. המסלול יורד מהכפר ינוח אל נחל יחיעם, כשבדרך תצפית נוף יפה אל

מישור חוף הגליל, ומשם מטפס אל מבצר יחיעם. מהמבצר המסלול יורד חזרה אל אפיק נחל יחיעם, וממשיך בו עד לחרבת כליל. חלק מהמסלול מצוי בתחום שמורת נחל יחיעם.

שמורות טבע ואתרים נוספים:

לג. שמורת הר סנה ופארק הסלעים

שמורת טבע כ - 1.5 ק"מ צפונית לכפר כיסרא. שטחה כ - 1,000 דונם ובה חורש ים תיכוני נאה שגדלים בו גם סחלבים רבים. בתחום שמורת הר סנה נמצא פארק הסלעים (ראה בעמ' 5).

לד. בור כיסרא

בור מרשים שנוצר כתוצאה מפעילות קרסטית, כק"מ צפונית - מזרחית לשוב לפידות, בסמוך לכביש 854. עומקו של הבור כ - 10 מ' וקוטרו כ - 50 מ'. בדופן הדרומית של הבור מערה קטנה.

לה. שמורת נחל יחיעם

שמורת טבע ששטחה כ - 2.5 קמ"ר, בין הישובים כפר ורדים, יחיעם וינוח. שמורת נחל יחיעם כוללת בתוכה כמעט את כל אפיקו של נחל יחיעם, וכן את נחל משאן תחתיו. מורדות נחל יחיעם מכוסים חורש ים תיכוני צפוף. בעונת הפריחה נראים בשמורה גיאופיטים שונים. בשמורה עובר מסלול טיול מסומן (ראה להלן).

לו. שמורת נחל בית העמק

שמורת טבע ששטחה כ - 2 ק"מ, והיא משתרעת לאורך עמקי הנחלים בית העמק וכישור, בין הישובים גית, ירכא, כישור ולפידות. מורדות הנחלים בשמורה מכוסים חורש ים תיכוני צפוף. בשמורת נחל בית העמק יש מצוקים מרשימים (צוקי גיתה) המאפשרים לפעילות גלישה, מערת נטיפים (מערת תפן), מעיין חמסה גדול (עיין יפעם) ושרידי מצודה קדומה (חרבת תפן - ראה להלן).

לז. שמורת מתלול צורים

שמורת טבע ששטחה כ - 3 קמ"ר והיא משתרעת מצפון לישובים נחף ודיר אל - אסד. השמורה כוללת חלק גדול ממתלול צורים, בין נחל תליל (מדרום למצפה חרשים) לישוב לבון. מתלול צורים הוא מדרגת העתק, הנישאת 350 - 400 מ' מעל בקעת בית הכרם. משפתו העליונה של המתלול יש תצפית פנורמית יפה. בחלקו העילי של המצוק קיים נוף מפותח של טרשונים. בתחום שמורת מתלול צורים, כק"מ מזרחית לדיר אל - אסד, נמצאת מערת אל - ח'ידר המקודשת למוסלמים ולדרוזים. כמו כן קיימת בשמורה מערת המסה בסמוך לנחל תליל (מערת שזור).

לד. שמורת בריכות צוריאל

שמורת טבע ששטחה 10 דונם בין מושב צוריאל למושב חוסן. בשמורה שתי בריכות עפר עונתיות ששימשו בעבר להשקיית מקנה. בבריכות מתקיימים בע"ח זעירים של מים מתוקים.

מקרא:

☐ בינוי (מגורים)

☐ מבנים הקלאיים

מחצבה / שטח מופר

☐ חקלאות

(שדות ומטעים)

☐ יער / חורש טבעי

בית יד לבנים

כיסרא - סמיע

נספח נופי סביבתי

יחידות נוף
25,000 ק"מ

ערן געש - אדריכלות נוף

יעד, ד.ג. מסגב 20155

סל: 04-9019533

ערן גוש - אדריכלות נוף
 יעד: ד.ד. 20755
 04-9909913
 סמל: 04-9909913

בית יד לבנים - כיסא
 נספח נופי סיבתי
 קרב: 1:50,000

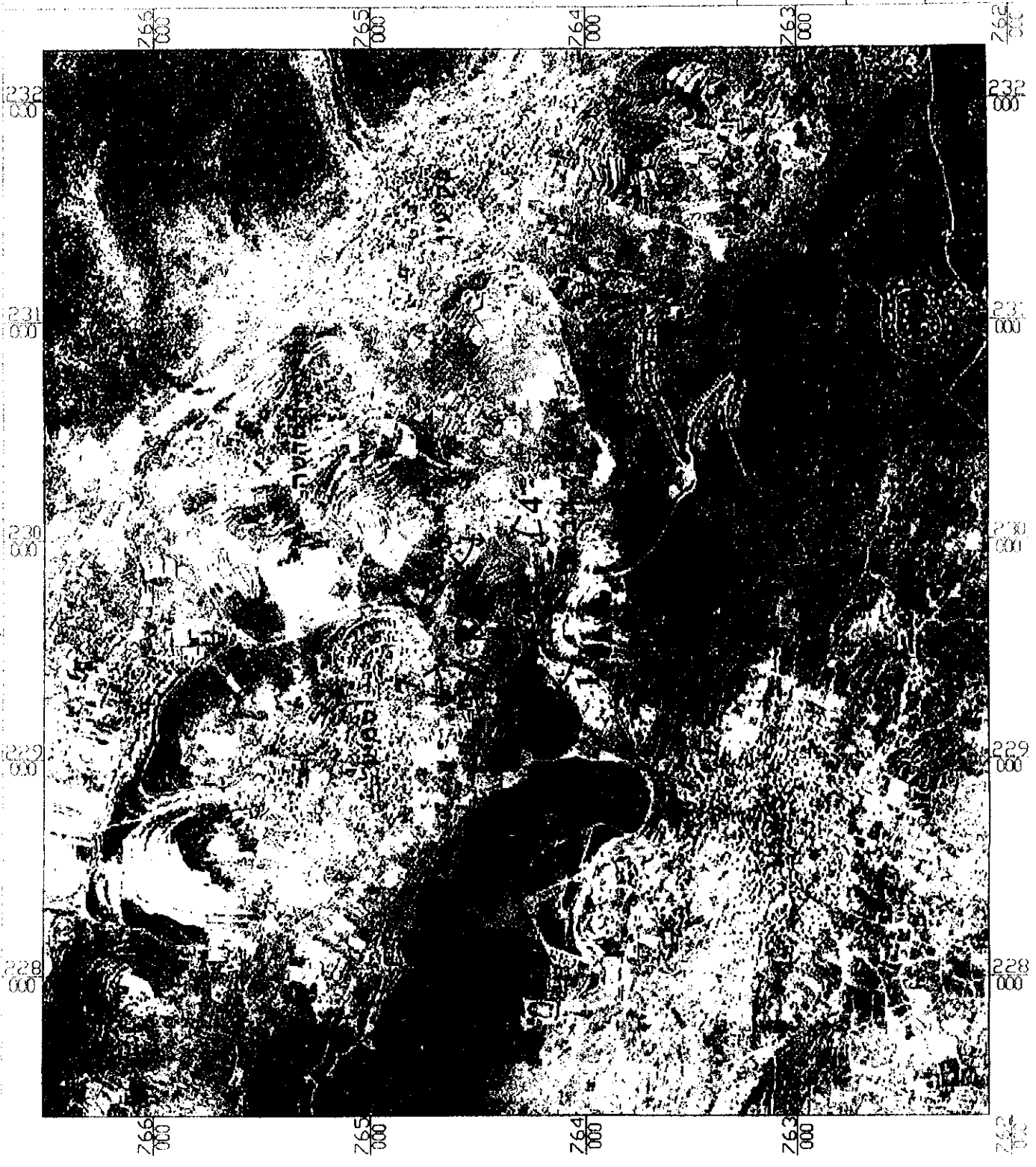
אתרי ביקור
 ומסלולי טיול

מקרא:
 * אתר היסטורי
 * אתר ארכיאולוגי
 * אתר טבע

גורן כפר קדום
 נקודת תצפית

גדר תנועה ראשי
 גדר תנועה משני
 כביש נופי

דרך לרכב 4x4
 מסלול טיול רגלי מסוכן /
 מסלול אופניים

מקרא:

כיוון מבט ומספרו

אתר ארכיאולוגי

נקודת תצפית

אתר תיירות

מושב קהל

ציר תנועה ראשי

ציר תנועה משני

כביש נופי

בית יד לבנים

כיסרא - סמיע

נספח נופי סביבתי

מיקום מבטים

קב"מ: 1:25,000

ערן געש - אדריכלות נוף

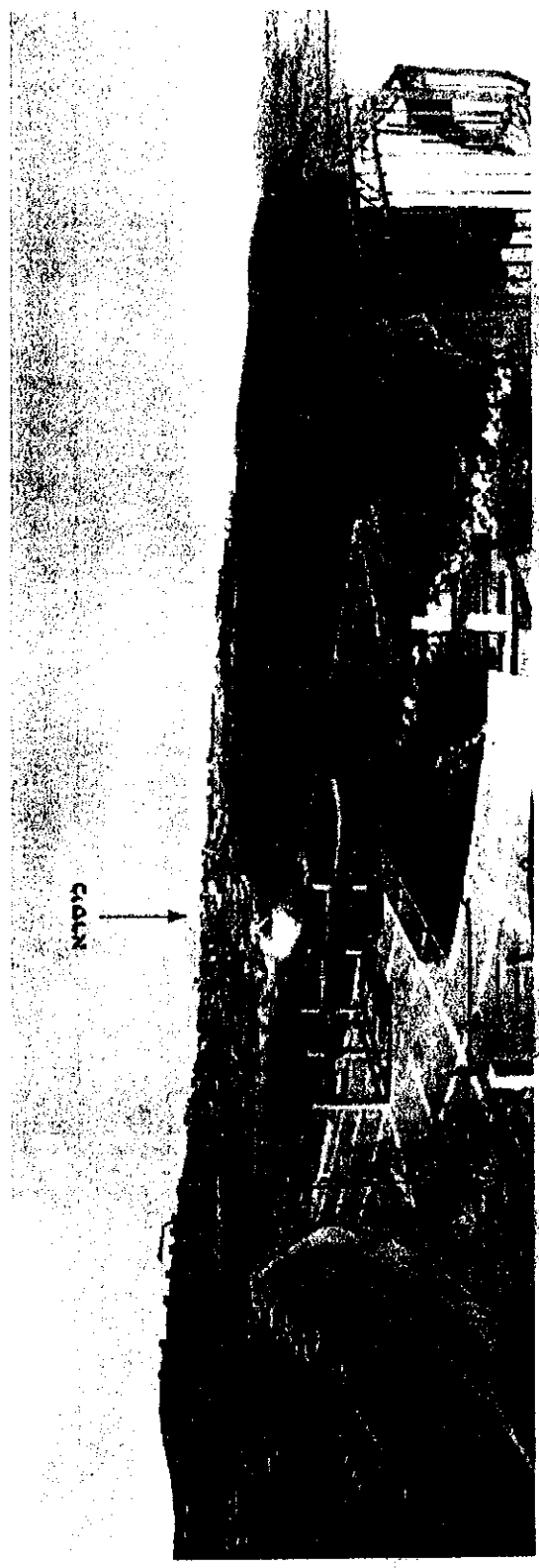
י.עד. ד.ג. מסגב 20155

סל. 04-9906333

ערן געש - אדריכלות נוף ותכנון סביבתי
מושב יעו י"ד.י. משגב 20155
טל 04-9909581 פקס 04-9909933

מבט מס' 1 - ממגדל התצפית לכיוון דרום - מערב. ניתן לראות את החורש המפותח בשפולי הכפר ליסרא. במקע בתי הכפר.

מבט מס' 2 - ממגדל התצפית לכיוון צפון - מזרח. בית ד' לבנים כיסרא יראה בבירור. ברקע הכפר מקיעון. המושב מקיעון החדשה והכפר סמעי.

ערן געש - אדריכלות גוף ותכנון סביבתי
מושב יער, ד.ר. משגב 20155
טל: 04-9909581 פקס: 04-9909333

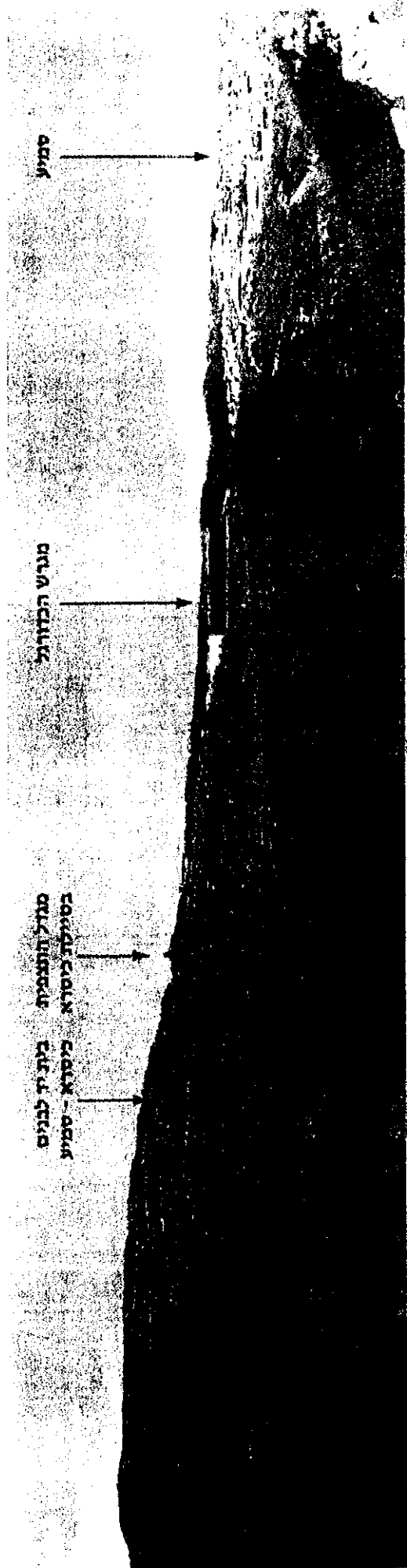
מבט מסי 3 - סביבת כיסרא - סמיע אל האנדרטה לזכר העופלים. בית די לבנים לא יראה במוקד.

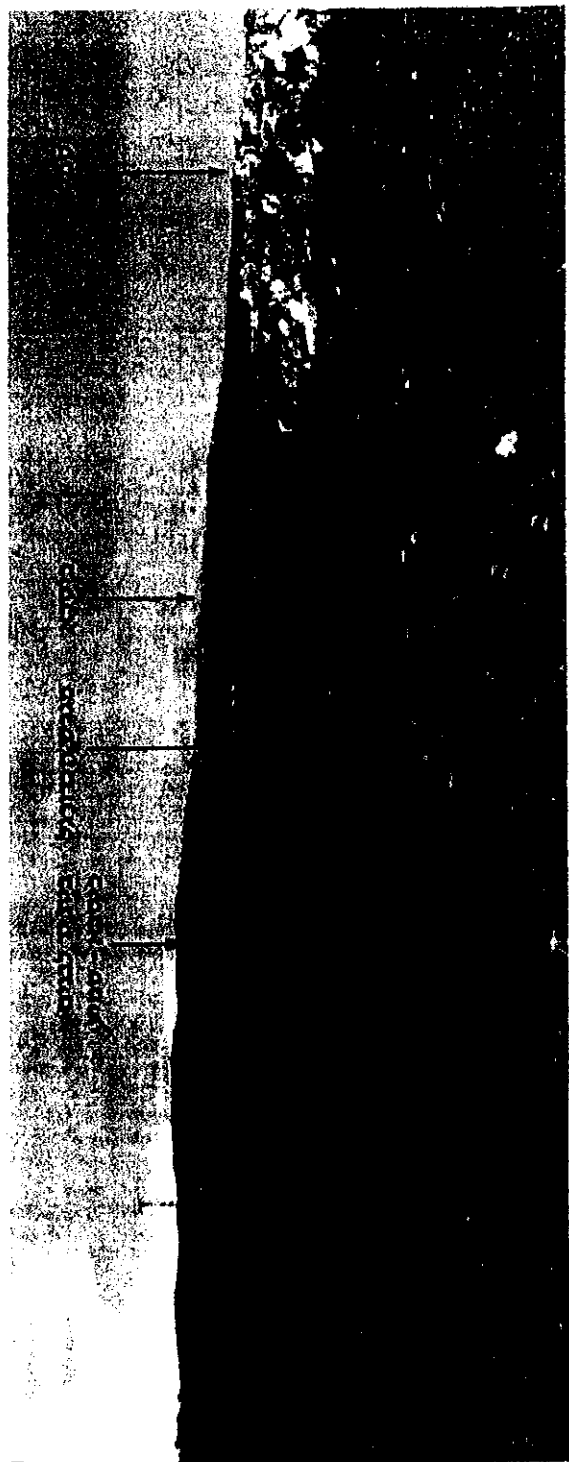
מבט מסי 4 - מתוך חורטות אורנים צעירה בשיפולי אזור התעשייה המזרחי, לכיוון מערב. בית די לבנים כיסרא - סמיע יראה בברור. בקדמי הכפר סמיע, מגדל התצפית של כיסרא והמשוב כפר - ורדים.

שרן געש - אדריכלות נוף ותכנון סביבתי
מושב יעו, ד.ג. מושב 20155
טל 04-9909933 פקס 04-9909581

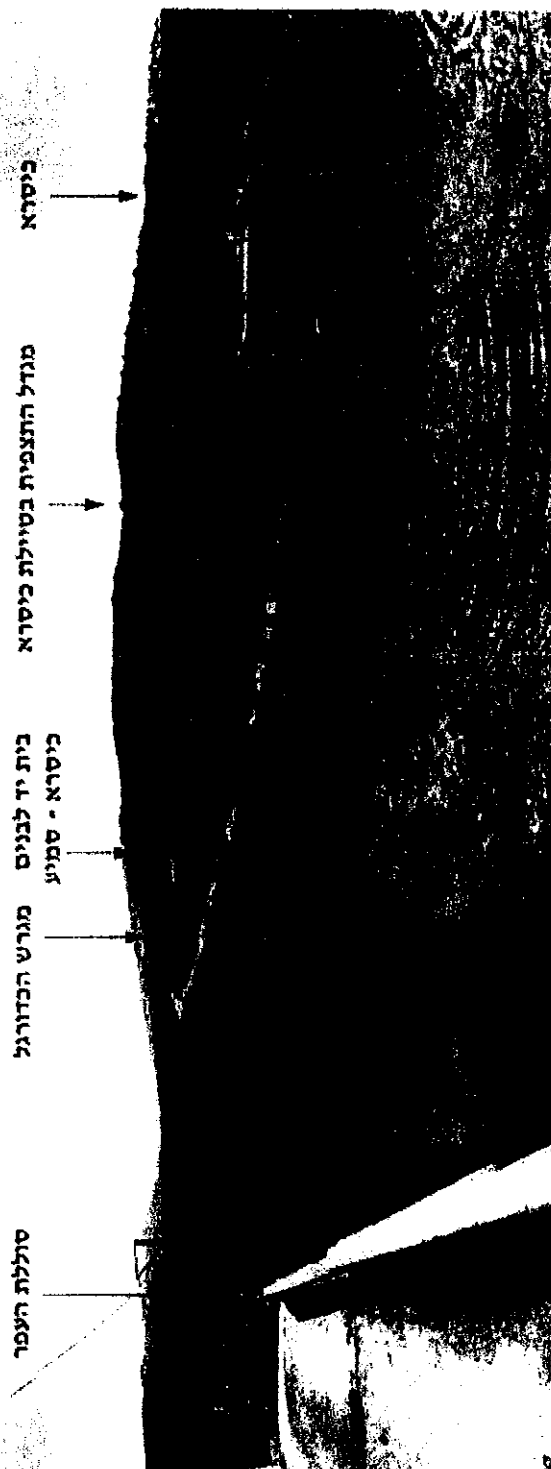
מבט מסי' 5 - מסלול העפר לכיוון דרום מערב. בית ד' לבנים כיסא - סמיע. יראה בבירור. ברקע מגדל התצפית ובמזרח הכפר סמיע.

מבט מסי' 6 - משה פתח מורחית לכפר סמיע. לכיוון דרום. בית ד' לבנים יראה בבירור. ברקע הכפרים כיסא וסמיע.

ערן געש - אדר"כלות נף ותכנון סביבתי
מושב יעד, ד.ג. משגב 20155
טל. 04-9909933 פקס 04-9909581

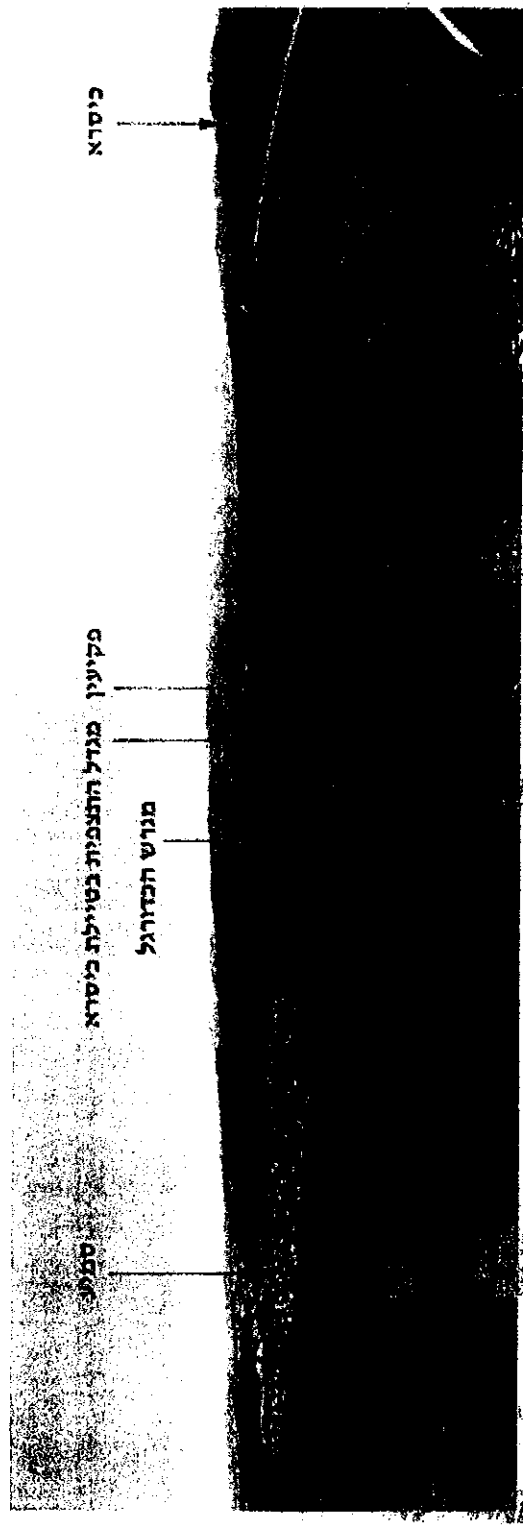
מבט מס' 7 - משולי הכפר סמיע לכיוון דרום - מזרח. בית יד לבנים כיסרא - סמיע יראה מאחורי מגדש הכדורגל. ברקע מני הכפר כיסרא ומגדל התצפית.

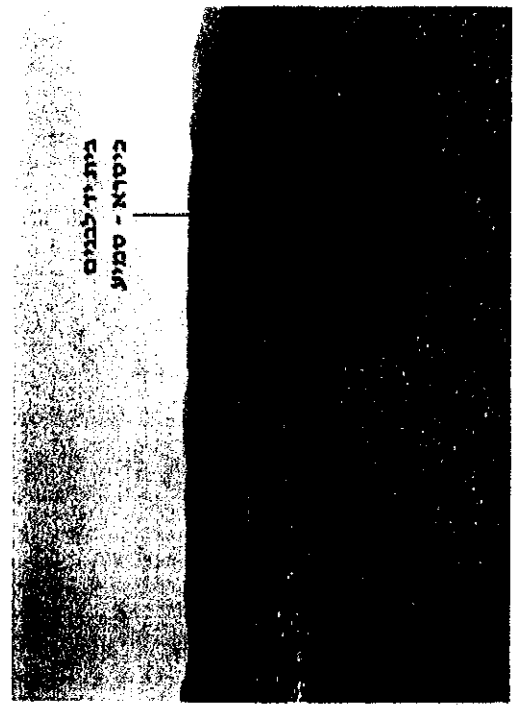
מבט מס' 8 - סמיע הכדורגל לכיוון דרום - מזרח. בית יד לבנים יראה בברור. בשולי התמונה מגדל התצפית של כיסרא.

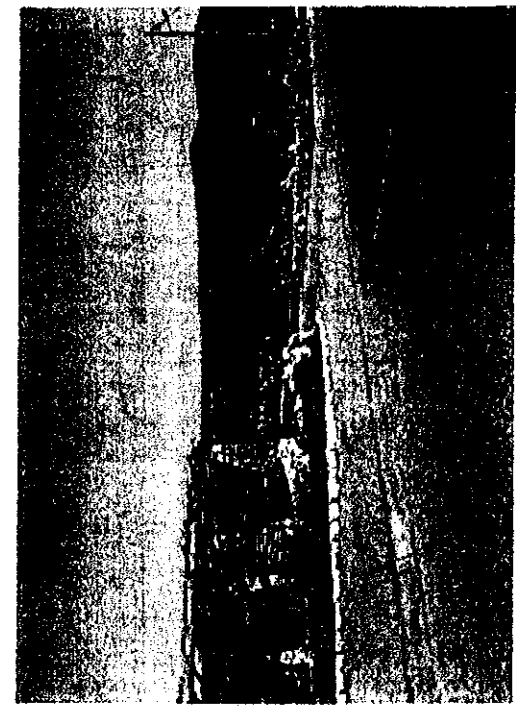
ערן געש - אדריכלות נף ותכנון סביבתי
מושב יער, ד.ג. משגב 20155
טל 04-9909933 פקס 04-9909581

מבט מסי 9 - מארק הסלעים לכיוון מזרח. בית די לבנים כיסרא - סמיע לא יראו. מוסתר ע"י השלוחה. ברקע הכפר מקיעין ובני הכפרים כיסרא וסמיע.

מבט מסי 11 - מארק הסלעים לכיוון מזרח. בית די לבנים יראה מרחוק. ברקע הכפר סמיע, הכפר מקיעין והמושב מקיעין החדשה.

מבט מסי 10 - הכניסה למארק הסלעים.

11.1.3 צפייה ונצפות

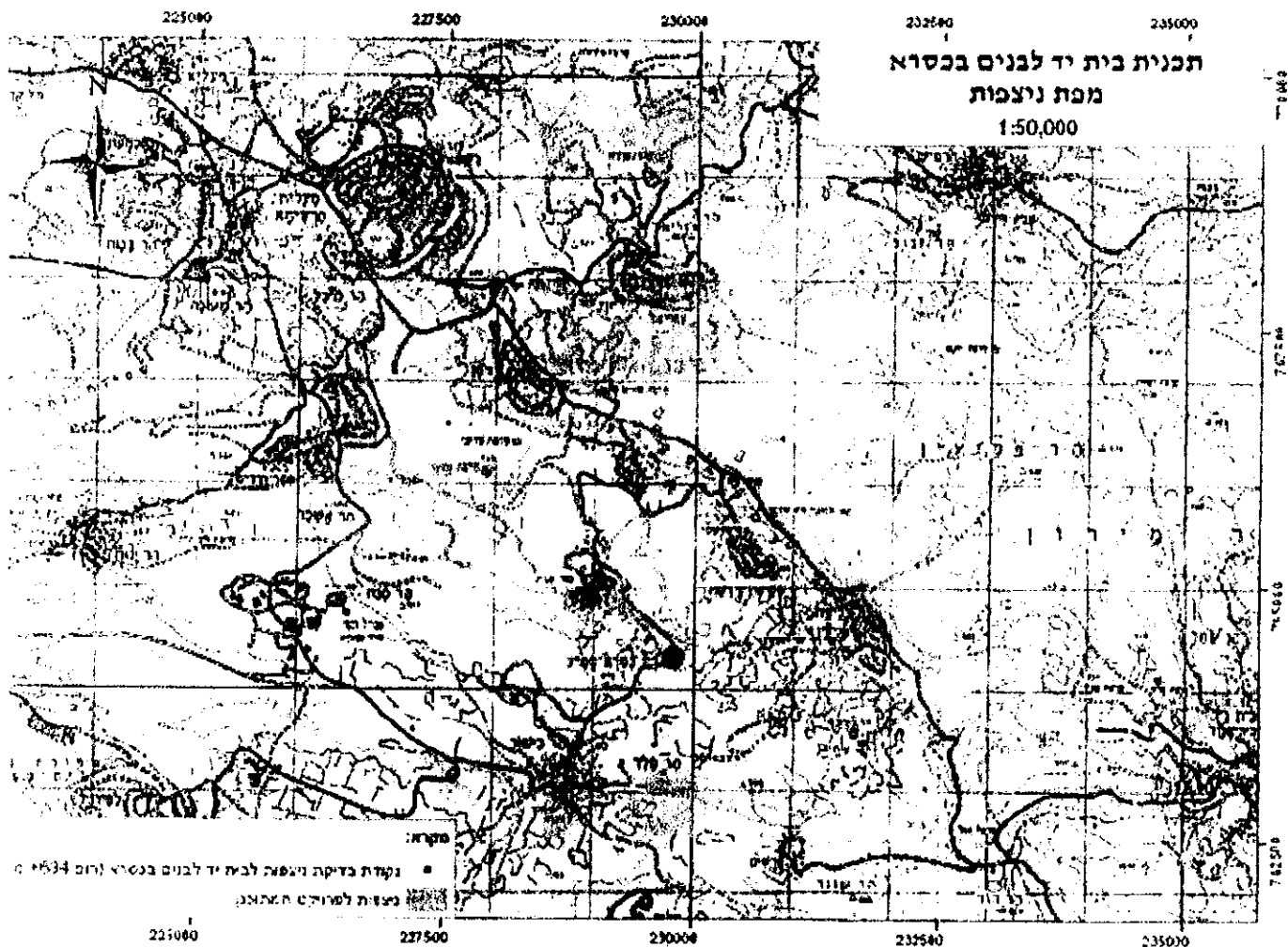
(ראה מפת מיקום מבטים מצורפת, בקנ"מ 1:25,000)

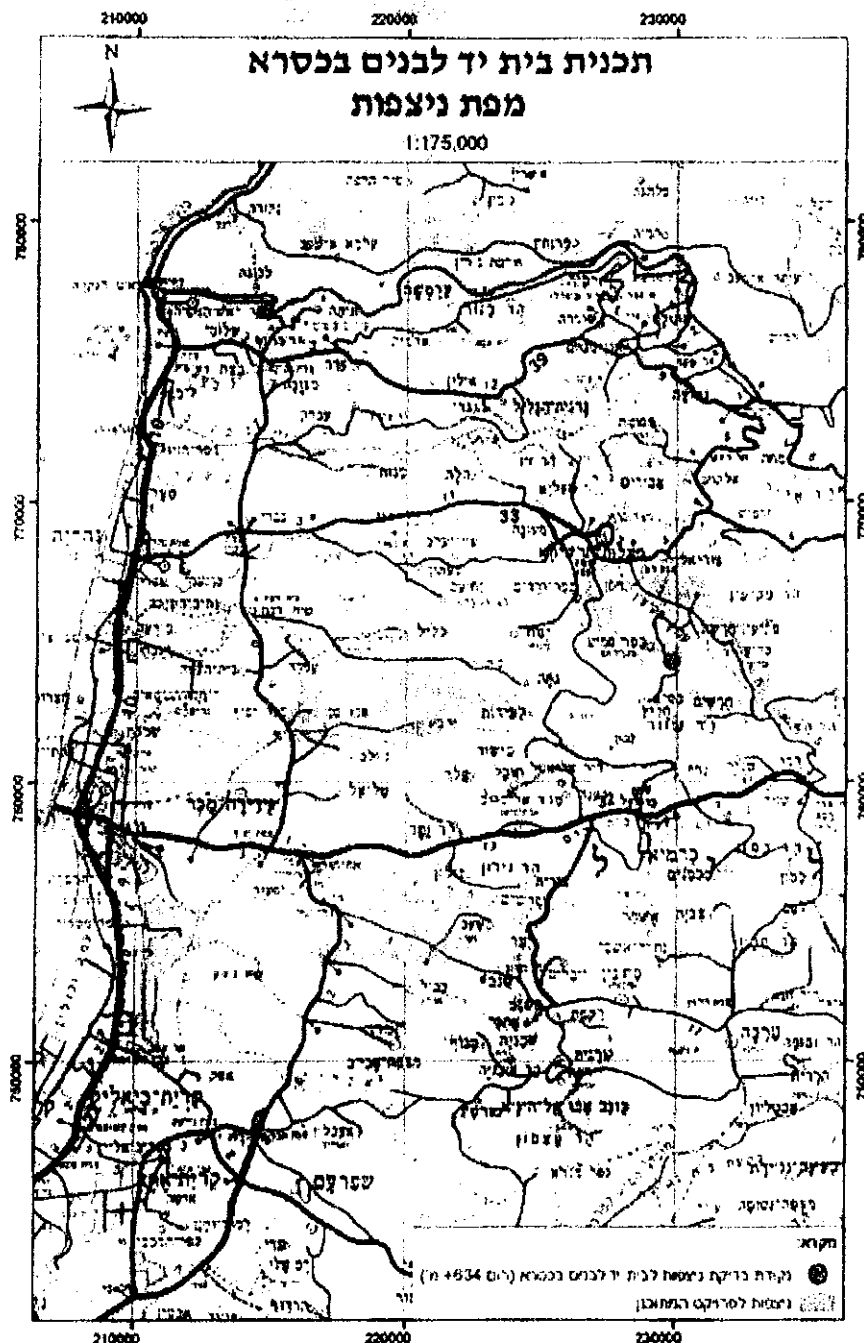
מבטים מבית יד לבנים

אתר בית יד לבנים כיסרא - סמיע מתוכנן בשיפולי המפנה הצפוני של רכס כישור. מהאתר נצפים כפר סמיע, שיפוליו המזרחיים של כפר ורדים והמדרונות הדרומיים של הר פקיעין.

מבטים אל בית יד לבנים כיסרא מהסביבה הקרובה (ראה גם מפת נצפות בעמוד הבא)

בית יד לבנים כיסרא מתוכנן כמבנה נמוך ומתמזג עם הטופוגרפיה (בן שתי קומות, שאחת מהן קומת עמודים). ממזרח המבנה יראה מהמורדות המערביים של הר הארי והר פקיעין, בין צומת חוסן להר חוד. מצפון בית יד לבנים יצפה מהמושב צוראל, משמורת בריכות צוראל ומהשכונות המזרחיות של מעלות - תרשיחא. ממערב בית יד לבנים יצפה מהר מיכל, מהשכונות המזרחיות של כפר ורדים, מהר אשכר ומהמורדות הצפוניים של הר סנה והר כישור. מדרום המבנה כמעט ואינו נצפה מן הסביבה הקרובה היות והוא מוסתר ע"י ההרים של רכס כישור.

מבטים אל יד לבנים מהסביבה הרחוקה

לבית יד לבנים המוצע אין השפעה לנצפות מסביבה רחוקה מלבד נקודות מבט ספורות מאזור כביש הצפון (אבן מנחם - שתולה), ממרחק (מעל 10 ק"מ) אין משמעות להשפעה על הסביבה מבחינת נצפות למבנה חד קומתי.

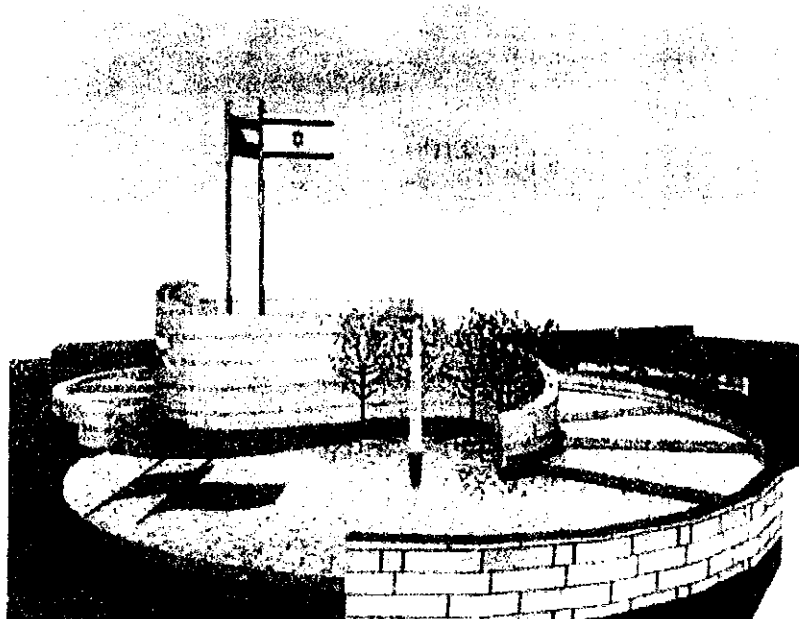

11.1.4 השפעת מימוש התוכנית על סביבתה

את ההשפעות של מימוש התכנית ניתן לחלק למספר מישורים:

מיקום

בית יד לבנים כיסרא - סמיע ממוקם באמצע הדרך בין שני הכפרים, בתוך שטח חקלאי ברובו ולא בצמידות מיידית לדופן של אחד מהכפרים. הסיבה למיקום זה הינה בעיקר חברתית -קהילתית. המבנה אמור לשרת את שני הכפרים במידה שווה. בנוסף, בסמוך למבנה המתוכנן קיימת חורשת נופלים צעירה, המתקצבת ע"י משרד הבטחון, ואנדרטה לזכר הנופלים. בית יד לבנים יוקם בצמוד לטיילת כיסרא - סמיע, ויהווה אתר נוסף לביקור על ציר הטיילת (בנוסף למגדל התצפית הקיים ולאנדרטה).

מצפון לתכנית מקודמת תכנית הרחבה של סמייע ע"י משרד השיכון, תכנית שלד להרחבה
כבר אושרה וכיום מקודמת הכנת תכנית בניין עיר להרחבה.

ערן געש - אדריכלות טף	דפ. א.ד.ג. טעל. 24155	דפ. 1:6000	ליווי תב"ע - סמיץ שכונה מזרחית
דפ. 3.8.05	דפ. 3.8.05	דפ. 3.8.05	שלד נוצר לחלופה נבחרת

ערן געש - אדריכלות נוף ותכנון סביבתי

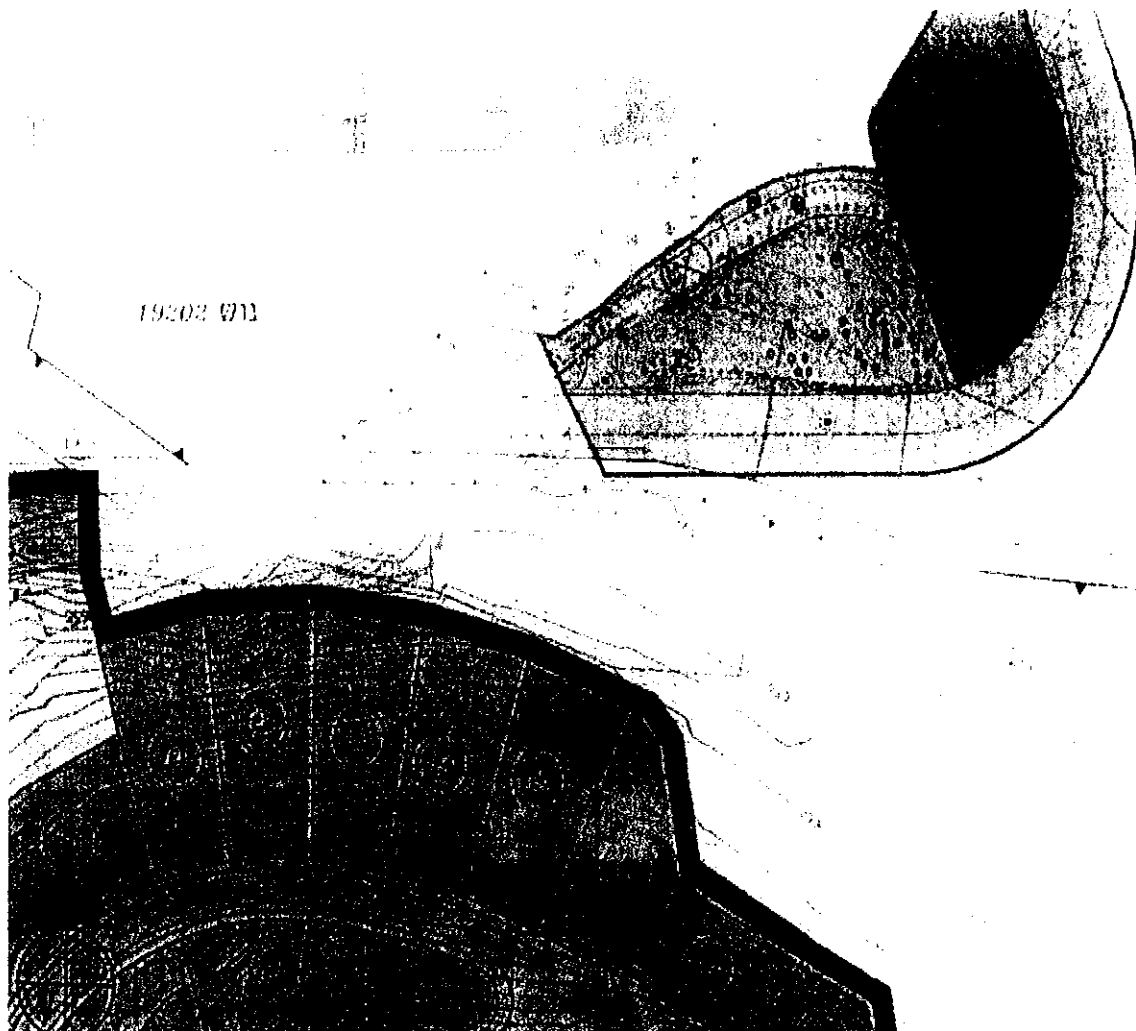
מושב יעד, ד.נ. משגב 20155

טל. 04-9909581 פקס 04-9909933

קיימת תב"ע מאושרת משנת 1991 (מס' ג/8791) לאזור תעשייה ומלאכה קלה, דרומית לבית יד לבנים המתוכנן. מטרת תוכנית זו להוציא עסקים פרטיים מהכפרים למקום מרוכז.

קטע מתוך תב"ע ג/8791 המאושרת:

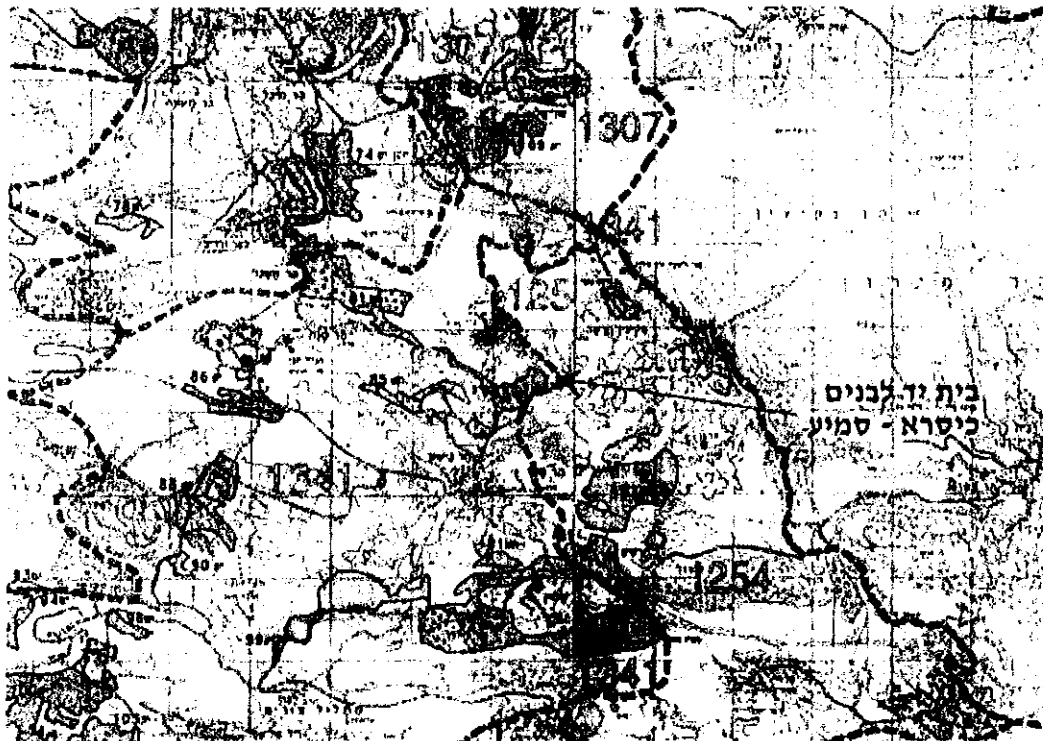

יחס לתכנית תמ"א 22

בית יד לבנים כיסרא - סמיע נמצא מחוץ לקו יער טבעי לשימור לפי תמ"א 22. בקרבת המבנה קיים יער טבעי לשימור אשר גובל בשמורת הר סנה, אך המבנה עצמו לא יפגע בשטחי יער המוגדרים בתמ"א 22, ולא בשטחי יער שאינם כלולים בתמ"א (ראה גם מפת יחידות נוף בחוברת זו).
מצורפת מפת האזור מתוך תשריט תמ"א 22 (ראה להלן)

מפת האזור מתוך תמ"א 22

פגיעה בשטחי חקלאות בשטח התוכנית עקב סלילת כבישים ובינוי

שטח התוכנית נמצא בצמוד לכביש קיים (כביש כיסרא - סמיע), בתוך אזור חקלאי של מטעי זיתים, ולצד חורשה צעירה נטועה. היות ומדובר במבנה יחיד, והתוכנית מרוכזת ונקודתית ואינה מתפרסת על שטח נרחב, הפגיעה בשטחי החקלאות תצטמצם לתחומי התוכנית.

נצמות מהסביבה הקרובה אל שטח התכנית משטח לא מופר לשטח בנוי.

בית יד לבנים יראה מפארק הסלעים שבתחום שמורת הר סנה ומאתרי תצפית בסביבה הקרובה. בהתייחסות לסביבה הרחוקה בית יד לבנים נבלע בנוף עקב היותו מבנה נמוך הנמצא מאחורי מגרש כדורגל אשר מהווה גדרם דומיננטי בנוף.

העברת תשתיות ביוב, חשמל, מים תקשורת וכד'.

לא נערכה בדיקה במסגרת התסקיר הנופי לתשתיות הנדרשות ביחס למצאי הקיים.

חיזוק הקשר בין הכפרים כיסרא וסמיע, והכרה בתרומה של הכפרים למדינת ישראל

הקמת בית יד לבנים כיסרא - סמיע תתרום לחיזוק הקשר בין שני הכפרים, מבחינה חברתית וקהילתית. המקום יוכל להוות מנוף לפעילויות חברתיות שונות, סביב נושא ההנצחה וגם מעבר לו. הקמת בית יד לבנים יכולה גם לחזק את הקשר של תושבי הכפרים למדינת ישראל.

11.1.6 המלצות להוראות לשיקום נופי ולמזעור השפעות על הסביבה

1. מאחר ומדובר בשטח רגיש מבחינה סביבתית, מומלץ שעבודות הפיתוח ילוו ע"י אדריכל נוף, אשר יכין תכניות פיתוח ושיקום מפורטות למזעור נזקים חזותיים אפשריים לסביבה. תוכניות הפיתוח והשיקום יוגשו בשלב מתן היתרי בנייה.
2. העמדת המבנה תעשה בהתאמה לקווי הטופוגרפיה. הפרשי גבהים יגושרו ע"י מדרונות מגוונים ככל הניתן ויצומצם ככל הניתן השימוש בקירות תמך מעל גובה 1.5 מ'.
3. כביש הגישה למבנה, אזור החנייה ומערך השבילים יתוכנן על פי ממצאי תכנית מצאי נופית, אשר תכלול עצי זית קיימים. תכנית הבינוי תציין את אופן שילוב המצאי הטבעי בתכנית הפיתוח.
4. ברוב שטח התוכנית נטועים עצי זית. יש למדוד את כל העצים סביב המבנה המתוכנן, לנסות לשלבם בתכנית הפיתוח במידת האפשר ולסמנם כעצים המיועדים לשימור. שימור עצים אלו חנו נכס לבית יד לבנים העתידי. יש להציג תכנית להעתקת כל עצי הזית אשר לא ניתן לשמר במקומם, מיקום מיועד להעתקה (בתחומי התכנית) ומפרט, כל אלו יוגשו במסגרת היתר הבניה.
5. תכנית הפיתוח תכלול נטיעות עצי זית על מנת להטמיע את המבנה בסביבתו החקלאית ככל האפשר, וכן נטיעות להסתרת קירות תומכים במידה וידרשו.
6. עבודות לאספקת תשתיות למתחם יצורפו לתכניות למתן היתר ויכללו תכניות לשיקום נופי, בעיקר לתכנית ביוב עד פתרון קצה.

** מקורות המידע לנספח הנופי :

- א. מרקוס מנחם ואלעזרי יובל (2001). אנציקלופדיה מפה. תל אביב : מפה.
- ב. יצחקי אריה (1978). מדריך ישראל : גליל עליון ומקורות הירדן. ירושלים : כתר.
- ג. ישראל. משרד הפנים, מנהל התכנון (1995). תמ"א 22 - תכנית מתאר ארצית ליער וליער.